

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

Tilstandsrapport

Fagskoler 2012

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

Tilstandsrapport

Fagskoler 2012

Viktig med mer kunnskap om fagskolene

Fagskoleutdanning er viktig for å sikre korte, yrkesrettede tilbud tilpasset ny teknologi, nye trender og nye krav i arbeidslivet. Fagskolenes varemerke skal være kvalitetssikrede, fleksible og arbeidsmarkedsrettete utdanningstilbud som bygger på videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse.

Den systematiserte kunnskapen om fagskolene i Norge er relativt begrenset. Kunnskapsdepartementets årlige Tilstandsrapport for fagskolene, som nå kommer for andre gang, er derfor et viktig bidrag for å tette igjen kunnskapshull. I tillegg skal den bidra til å gi fagskolesektoren økt synlighet. Departementet har også initiert og finansiert kandidatundersøkelser for å få kunnskap om fagskolekandidatenes situasjon på arbeidsmarkedet og deres vurderinger av utdanningen de har tatt.

Mer og bedre kunnskap kan gi oss et bedre grunnlag for å videreutvikle fagskolene i framtida.

Kristin Halvorsen

Forord

Kunnskapsdepartementet utarbeider for andre år på rad en tilstandsrapport for fagskolene. En slik gjennomgang vil over tid gi mulighet til å identifisere utviklings-trekk i sektoren. Selv om denne rapporten kun har data fra 2011 og 2012¹, er det likevel grunn til å peke på at sektoren har gjennomgått store endringer i senere tid som ikke framgår her; fra at fagskolene i stor grad var dominert av tekniske fag til et stort mangfold av tilbydere og tilbud innenfor ulike fagfelt.

Fagskoleutdanning skal være yrkesrettet, i fagskoleloven definert som ”utdanning som gir kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere generelle opplæringstiltak”. Etter loven skal fagskolene tilby utdanning av høy kvalitet og gi studentene tilfredsstillende vilkår.

Alle tilbyderne av fagskoleutdanning skal ha utdanningen godkjent av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT). For at utdanningen skal kunne godkjennes, må den tilfredsstillende nasjonale kvalitetsstandarder. NOKUT fører tilsyn med fagskole-utdanningen og godkjenner også institusjonenes interne system for kvalitetssikring.

Rapporten bygger på data fra DBH - Fagskolestatistikk (DBH-F). Det er en nasjonal database for statistikk om fagskoleutdanning som omfatter alle fagskoler i Norge. Databasen er etablert på initiativ fra Kunnskapsdepartementet. Alle rapporteringskravene er fremsatt på vegne av de viktigste aktørene i fagskolesektoren: SSB, Lånekassen, NOKUT, Nasjonalt fagskoleråd, fagskolene selv og Kunnskapsdepartementet. Siden fagskolene bare har rapportert til databasen i to år, er det viktig å ha oppmerksomhet på kvaliteten i dataene. Kunnskapsdepartementets bruk og publisering av dataene i denne rapporten er et ledd i kvalitetssikringen.

Kunnskapsdepartementet har også initiert og finansiert kandidatundersøkelser som kartlegger hvem som tar fagskoleutdanning og fagskolekandidatenes vurderinger av utdanningen de har tatt og deres tilknytning til arbeidsmarkedet. Hovedresultatene fra 2012-undersøkelsen, som Nordisk institutt for forskning, innovasjon og utdanning (NIFU) har gjennomført på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet, gjengis i denne rapporten. Resultatene fra neste undersøkelse om fagskolekandidatenes situasjon på arbeidsmarkedet vil foreligge høsten 2013.

Tilstandsrapporten omhandler videre enkelte andre temaer av betydning for fagskolene, som Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, prøveordningen med alternativt opptaksgrunnlag og arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap. Rapporten er utarbeidet av fagskoleteamet og analyseteamet i Universitets- og høyskoleavdelingen, Kunnskapsdepartementet. Følgende har bidratt: Øystein Holmedal-Hagen, André Kristiansen, Gro Beate Vige og Ingvild Marheim Larsen, med sistnevnte som faglig ansvarlig.

¹ Alle fagskolene unntatt én har rapportert til alle fristene. For høsten 2012 er studentene ved denne fagskolen, som ved forrige rapportering, derfor plassert på ett utdanningstilbud med uoppgett fagfelt.

Innholdsfortegnelse

Viktig med mer kunnskap om fagskolene	3
Forord.....	5
1. Hovedpunkter om fagskolesektoren	11
2. Fagskoler - antall og eiere	13
3. Utdanningstilbud ved fagskolene	15
4. Fagskolestudentene	19
5. Opptaksgrunnlag	25
6. Gjennomføring	29
7. Fleksibel utdanning.....	31
8. Finansiering av fagskolene	35
9. Mer kunnskap om fagskolekandidatene	41
10. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.....	45
11. Prøveordning med alternativt opptaksgrunnlag.....	49
12. Arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	51
Tabellvedlegg.....	53
Litteratur/kilder:	61

Tabeller

Tabell 1 Fagskoler, fordelt på fylke og eierforhold, 2011 og 2012. Antall.	13
Tabell 2 Offentlige og private fagskoler fordelt på fylke og fagfelt i 2012. Antall.	17
Tabell 3 Omkodingstabell: Fagfelt etter NUS-koder	17
Tabell 4 Studenter fordelt på fagfelt, offentlig og privat. 2011-2012. Antall.	21
Tabell 5 Studenter i offentlige og private fagskoler, fordelt på fylke. 2011-2012. Antall.....	22
Tabell 6 Studenter fordelt på fagfelt og kjønn i 2012. Antall og andel.	22
Tabell 7 Studenter fordelt på kjønn og fylke i 2012. Antall og andel.....	23
Tabell 8 Studenter fordelt på alder og fagfelt i 2012. Antall.....	23
Tabell 9 Studenter fordelt på statsborgerskap i 2011 og 2012. Antall.	24
Tabell 10 Topp ti oppgitte utenlandske statsborgerskap blant studenter i fagskolene i 2012, fordelt etter fagfelt.....	24
Tabell 11 Studenter etter opptaksgrunnlag. Antall.....	26
Tabell 12 Studenter etter opptaksgrunnlag fordelt på fagfelt. Antall.....	27
Tabell 13 Studenter som har bestått et utdanningstilbud vår 2012, fordelt etter kjønn og fylke. Antall.	30
Tabell 14 Studenter som har bestått et utdanningstilbud i 2012, fordelt på fagfelt. Antall.....	30
Tabell 15 Strykprosent i avsluttende vurdering av emner vår 2012	30
Tabell 16 Stedbasert utdanning eller fjern- og nettundervisning, fordelt på eierforhold. Antall utdanningstilbud.	32
Tabell 17 Utdanningstilbud på heltid og deltid fordelt på fylke i 2012. Antall.	32
Tabell 18 Heltids- og deltidsstudier fordelt på fagfelt i 2012. Antall	33
Tabell 19 Heltids- og deltidsstudier fordelt på eierforhold, 2012.....	33
Tabell 20 Gjennomsnittlig antall samlingsdager for fjern- og nettundervisning fordelt på fagfelt.	33
Tabell 21 Studenter fordelt etter fylke og tilskudd høsten 2012. Antall.....	37
Tabell 22 Studenter fordelt etter fagfelt og tilskudd høsten 2012. Antall.....	37
Tabell 23 Gjennomsnittlig studentbetaling for hele utdanningstilbudet fordelt på fagfelt, 2012.	38
Tabell 24 Gjennomsnittlig studentbetaling per student for høstsemesteret 2012, fordelt på fagfelt.	38

Figurer:

Figur 1 Antall fagskoler fordelt på fagfelt, offentlig/privat, 2012	16
Figur 2 Andel studenter fordelt etter fagfelt i 2012.....	21
Figur 3 Studenter etter opptaksgrunnlag, 2012. Antall.	26
Figur 4 Gjennomsnittlig studentbetaling for hele utdanningstilbudet fordelt på fagfelt (basert på utdanningstilbud høst 2012)	39

Tabellvedlegg:

Tabell V 1 Offentlige fagskoler fordelt på fylke og fagfelt i 2012. Antall.	53
Tabell V 2 Private fagskoler fordelt på fylke og fagfelt i 2012. Antall	53
Tabell V 3 Utdanningstilbud fordelt på fagfelt og fylke, vår 2012 (Offentlig sektor). Antall.	54
Tabell V 4 Utdanningstilbud fordelt på fagfelt og fylke, høst 2012 (Offentlig sektor). Antall.	54
Tabell V 5 Utdanningstilbud fordelt på fagfelt og fylke, vår 2012 (Privat sektor). Antall.	54
Tabell V 6 Utdanningstilbud fordelt på fagfelt og fylke, høst 2012 (Privat sektor). Antall.	55
Tabell V 7 Studenter fordelt på alder og fagfelt, kvinner i 2012. Antall.....	56
Tabell V 8 Studenter fordelt på alder og fagfelt, menn i 2012. Antall.	56
Tabell V 9 Stedbasert utdanning eller fjern- og nettundervisning i antall utdanningstilbud for offentlige fagskoler i 2012.....	57
Tabell V 10 Stedbasert utdanning eller fjern- og nettundervisning i antall utdanningstilbud for private fagskoler i 2012.	58
Tabell V 11 Utdanningstilbud fordelt på utdanningsform og fagfelt, for offentlige fagskoler vår/høst 2012. Antall.....	58
Tabell V 12 Utdanningstilbud fordelt på utdanningsform og fagfelt for private fagskoler i 2012. Antall.	59

1. Hovedpunkter om fagskolesektoren

Antall fagskoler

- I 2012 er det totalt 115 fagskoler som til sammen dekker et bredt spekter av utdanninger innenfor en rekke fagfelt. Det er om lag 60 prosent private og 40 prosent offentlige fagskoler.
- Nærmere 50 prosent av landets fagskoler er lokalisert i det sentrale østlandsområdet.
- Totalt ble det gitt tilbud om 995 fagskoleutdanninger høsten 2012, herav 75 prosent private og 25 prosent offentlige.

Fagskolestudenter

- Det var totalt 15 852 fagskolestudenter i 2012, hvorav 57 prosent ved de private fagskoler og 43 prosent ved de offentlige fagskolene.
- De mannlige fagskolestudentene er i overvekt med om lag 61 prosent; 39 prosent av fagskolestudentene er kvinner.
- De offentlige fagskolene tiltrekker seg mannlige fagskolestudenter i større grad enn de private.
- Om lag 65 prosent av de mannlige fagskolestudentene tar utdanninger innenfor naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, hvor de utgjør om lag 95 prosent av studentmassen.
- De mannlige studentene er videre i flertall på mediefag, samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag.
- Kvinnelige fagskolestudenter er i flertall på humanistiske og estetiske fag, økonomiske-administrative fag, helse-, sosial- og idrettsfag og primærnæringsfag.

Opptak

- 56 prosent av fagskolestudentene er tatt opp på grunnlag av yrkesfaglig kompetanse, 30 prosent på grunnlag av generell studiekompetanse og 7 prosent på bakgrunn av realkompetanse.

Gjennomføring

- Våren 2012 uteksaminerte fagskolene om lag 5 200 kandidater, hvorav 56 prosent menn og 44 prosent kvinner.

Fleksibel utdanning

- Om lag 84 prosent av utdanningstilbudet er stedbasert. Forholdet mellom stedbasert og fjern-/nettundervisning er tilnærmet likt ved de offentlige og de private fagskolene.

2. Fagskoler - antall og eiere

I 2012 er det registrert 115 NOKUT-godkjente fagskoler i landet, mot 116 i fjor. Av disse er 46 offentlige og 69 private, dvs 40 prosent offentlige og 60 prosent private (tabell 1).

Et stort antall fagskoler er lokalisert i Østlandsområdet, og bare i Oslo er det 30 fagskoler. Om lag 47 prosent, eller 54 fagskoler, befinner seg i fylkene Akershus, Buskerud, Oslo, Vestfold og Østfold. I de tre nordligste fylkene er det 11 fagskoler, i Trøndelagsfylkene 13, i Innlandsfylkene 5, i Vestlandsfylkene 25 og i Sørlandsfylkene er det 5 fagskoler.

Det er videre relativt store fylkesvise forskjeller i eierstrukturen i fagskolesektoren. Som det framgår av tabell 1, dominerer private fagskoler i enkelte fylker, mens flertallet av fagskolene i andre fylker er offentlig eide. Ser vi på Oslo, som har flest fagskoler med 30 institusjoner, er hele 28 i privat eierskap. I Hordaland, som med 12 fagskoler er fylket med flest fagskoler etter Oslo, er flertallet offentlig eid. I Nordland og Troms er det ingen private aktører, mens alle de sju fagskolene i Akershus er private. Som vi skal se i neste avsnitt, har forskjellene i eierforhold fylkene imellom sammenheng med hvilke utdanningstilbud/fagområder som gis i det aktuelle fylket.

Tabell 1 Fagskoler, fordelt på fylke og eierforhold, 2011 og 2012. Antall.

Fylke	2011			2012		
	Offentlig	Privat	Totalt	Offentlig	Privat	Totalt
Akershus	0	7	7	0	7	7
Aust-Agder	1	0	1	1	0	1
Buskerud	2	2	4	2	1	3
Finmark	1	0	1	1	0	1
Hedmark	1	2	3	1	1	2
Hordaland	8	4	12	8	4	12
Møre og Romsdal	2	1	3	2	1	3
Nordland	5	0	5	5	0	5
Nord-Trøndelag	4	0	4	4	0	4
Oppland	1	2	3	1	2	3
Oslo	2	26	28	2	28	30
Rogaland	3	5	8	3	5	8
Sogn og Fjordane	2	0	2	2	0	2
Sør-Trøndelag	4	6	10	4	5	9
Telemark	1	1	2	1	1	2
Troms	5	0	5	5	0	5
Vest-Agder	1	3	4	1	3	4
Vestfold	2	7	9	2	7	9
Østfold	1	4	5	1	4	5
Sum	46	70	116	46	69	115

3. Utdanningstilbud ved fagskolene

Fagskolene har en sterk konsentrasjon i tekniske fag og helse- og sosialfag. Av figur 1 framgår det at nesten 50 fagskoler gir tilbud i tekniske fag (inkludert naturvitenskapelige fag og håndverksfag) og snaut 40 i helse- og sosialfag (inkludert idrettsfag). Videre er det også relativt mange fagskoler som tilbyr utdanning i humanistiske og estetiske fag og samferdsels-, sikkerhetsfag og servicefag. Bare et fåtall gir tilbud i pedagogiske fag, mediefag og primærnæringsfag.²

En fagskole kan tilby utdanninger innenfor flere fagfelt. I gjennomsnitt tilbyr fagskolene utdanninger innenfor 1,5 fagfelt.

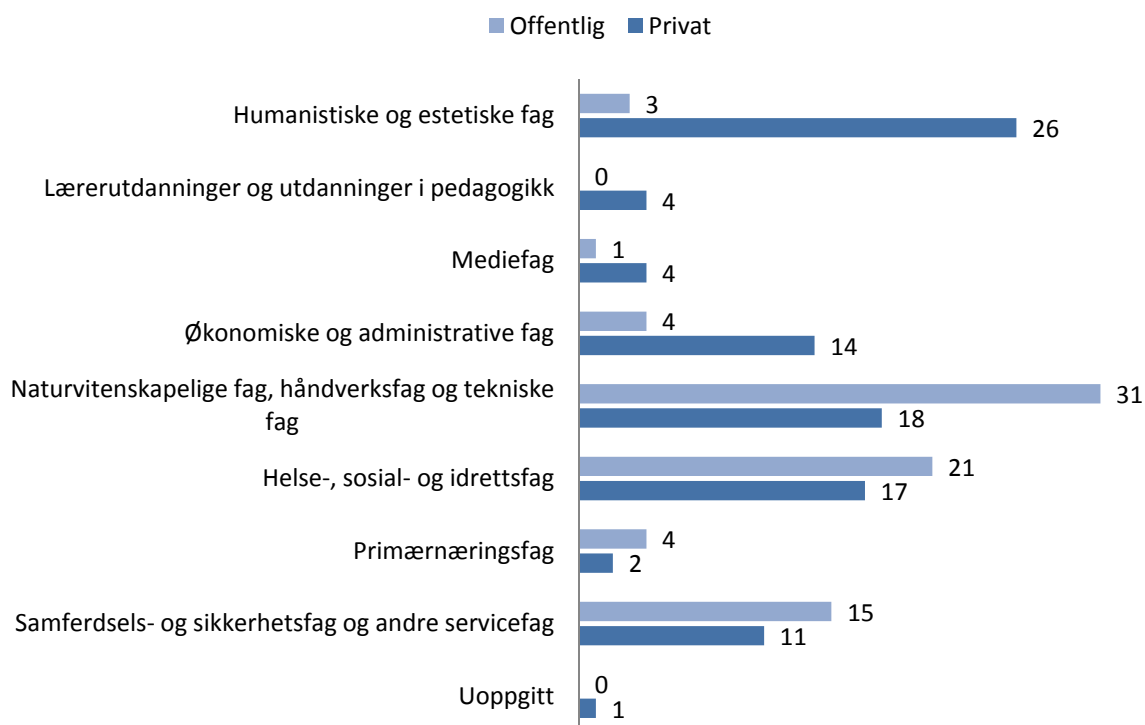
De offentlige fagskolene tilbyr i større grad enn de private utdanninger innenfor flere fagfelt. I gjennomsnitt tilbyr de offentlige fagskolene utdanninger innenfor 1,7 fagfelt, mens det tilsvarende tallet for de private er 1,4. De offentlige fagskolene tilbyr utdanninger innenfor alle fagfelt med unntak av lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk.

Det er ulik fagprofil mellom offentlige og private fagskoler. Offentlig eide fagskoler har flertallet av utdanningstilbudene innenfor tekniske fag eller helse- og sosialfag (vedleggstabell 1 og 3). Også i de private er dette relativt store fagfelt, men ikke i like stor grad. Det er mer spredning i utdanningstilbudene mellom fagfeltene blant de private fagskolene (vedleggstabell 2 og 4). De private tilbyr i større grad utdanning innenfor estetiske fag, økonomisk-administrative fag og mediefag. For mer detaljert oversikt over de ulike utdanningstilbudene som gis i ulike fylker, vises det til tabellene 1 til 6 i vedlegget.

Ser vi nærmere på den geografiske spredningen i tabell 2, viser det seg at det i tekniske fag (inkludert naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag) gis tilbud i alle landets fylker unntatt Finnmark. For helse- og sosialfag er det også god geografisk spredning: helse- og sosialfag tilbys i alle fylker unntatt Finnmark og Hedmark. Også humanistiske og estetiske fag, samferdsels- og sikkerhetsfag, samt økonomisk-administrative fag har en relativt stor geografisk spredning og tilbys i hhv. 12, 14 og 10 av landets fylker. De øvrige fagene har ikke like stor geografisk spredning.

² I klassifiseringen av utdanningstilbudet ved fagskolene brukes den såkalte NUS-koden (Norsk standard for utdanningsgruppering) som er tilordnet av Statistisk sentralbyrå. NUS-koden er et klassifikasjonssystem for samtlige norske utdanninger. Denne koden følger en internasjonal standard for utdanningsklassifisering, International Standard Classification of Education (ISCED). Utdanningens nivå i utdanningssystemet, lengde på utdanningen, studieretning og hvilken kompetanse utdanningen gir, er noen av kjennemerkene som benyttes i klassifikasjonen. SSB bruker NUS-koden i produksjon av utdanningsstatistikk. Utdanningsinstitusjonene selv bruker også standarden i sin rapportering av utdanningstall til SSB.

Figur 1 Fagskoler fordelt på fagfelt, offentlig/privat, 2012. Antall

Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for fagskolesektoren

Tabell 2 Offentlige og private fagskoler fordelt på fylke og fagfelt i 2012. Antall.

Fylke	Hum.es.	Ped	Media	Økadm.	Tek	HS	Primær	SS	Uoppgitt	Totalt
Akershus	4	0	0	1	2	1	0	1	0	9
Aust-Agder	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2
Buskerud	0	0	0	0	1	2	0	0	0	3
Finnmark	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Hedmark	1	0	0	1	1	0	1	0	0	4
Hordaland	1	0	0	0	5	3	3	3	0	15
Møre og Romsdal	1	0	0	0	2	1	0	2	0	6
Nordland	1	0	1	0	2	1	0	2	0	7
Nord-Trøndelag	0	0	0	0	3	1	0	1	0	5
Oppland	1	0	0	1	1	1	1	1	0	6
Oslo	12	1	2	8	7	5	0	6	1	42
Rogaland	1	1	0	1	5	5	0	1	0	14
Sogn og Fjordane	0	0	0	1	2	1	0	1	0	5
Sør-Trøndelag	1	1	0	1	5	5	0	1	0	14
Telemark	0	0	0	0	1	2	0	0	0	3
Troms	0	0	0	0	4	2	0	1	0	7
Vest-Agder	2	0	1	2	2	2	0	1	0	10
Vestfold	2	0	1	1	3	2	0	4	0	13
Østfold	2	1	0	1	2	3	1	0	0	10
Sum	29	4	5	18	49	38	6	26	1	176

Tabell 3 Omkodingstabell: Fagfelt etter NUS-koder³

Humanistiske og estetiske fag	Hum.es.
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	Ped
Mediefag	Media
Økonomiske og administrative fag	Øk.adm.
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	Tek
Helse-, sosial- og idrettsfag	HS
Primærnæringsfag	Primær
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	SS

Merknad: NUS-kode – Norsk standard for utdanningsgruppering

³ Kategorien *Samfunnsfag og juridiske fag* er her omdefinert til Mediefag. Bakgrunnen er at det innenfor fagskolesektoren ikke tilbys samfunnsfaglige eller juridiske utdanninger, alt utdanningstilbud innenfor denne NUS-kategorien er i fagskolesektoren tilbudt innen mediefag.

4. Fagskolestudentene

I 2012 er det 15 852 registrerte fagskolestudenter (tabell 4). Det representerer en økning på nær 7 prosent fra 2011. Av disse er 6824 registrert ved offentlige fagskoler og 9028 ved private, det vil si at om lag 43 prosent av fagskolestudentene går på offentlige fagskoler og 57 prosent på private.

Om lag 41 prosent av fagskolestudentene tar utdanning i naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag og utgjør den klart største gruppen av fagskolestudenter (tabell 4). Andre store grupper er følgende: humanistiske og estetiske fag (om lag 18 prosent), helse- og sosialfag (om lag 15 prosent) og økonomiske- og administrative fag (ca. 10 prosent). De øvrige fagene har hver under 10 prosent av studentmassen.

Hele 75 prosent av fagskolestudentene ved offentlige fagskoler går på naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag. Den resterende fjerdedelen fordeler seg hovedsakelig på helse- og sosialfag og samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag.

Fagskolestudentene ved de private fagskolene fordeler seg i større grad på flere utdanningsfelt enn de offentlige, og da med flest studenter på humanistiske og estetiske fag, etterfulgt av økonomisk- og administrative fag. Det betyr at de private fagskolene til dels retter utdanningstilbudet sitt mot andre deler av arbeidsmarkedet enn de offentlige.

I tråd med at det er flest fagskoler i Oslo, er det også flest fagskolestudenter her (tabell 5). 34 prosent av det totale antallet fagskolestudenter i landet tar utdanningen i Oslo. Det har vært en markant økning fra 2011 i antallet fagskolestudenter i Oslo, med om lag 40 prosent. Økningen i Oslo kommer i sin helhet ved private fagskoler. Om lag 90 prosent av fagskolestudentene i Oslo er registrert ved private fagskoler

Også Akershus, Hordaland og Rogaland er fylker med et stort antall fagskolestudenter (tabell 5). I Akershus er 94 prosent av fagskolestudentene ved private fagskoler. Fagskolestudentene i Hordaland fordeler seg med om lag 73 prosent ved offentlige og de resterende ved private fagskoler. Fordelingen av studenter i Rogaland er derimot tilnærmet 50/50 mellom offentlige og private fagskoler.

Kjønnsfordelingen av fagskolestudentene viser at det er en overvekt av menn (61 prosent); kvinnene utgjør 39 prosent (tabell 6 og 7). Andelen menn har økt fra 2011.

Det er klare skiller mellom utdanningsvalgene til mannlige og kvinnelige fagskolestudenter. Av de mannlige fagskolestudentene velger 64 prosent naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, og dette er, som tidligere nevnt, det største fagfeltet målt i antall studenter. Mennene utgjør om lag 95 prosent av studentene på dette fagfeltet. På fagfeltet samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag utgjør menn om lag 78 prosent. Menn er også i flertall på mediafag og i primærnæringsfag, selv om kjønnsfordelingen her er jevnere. Også i høyere utdanning er studentenes

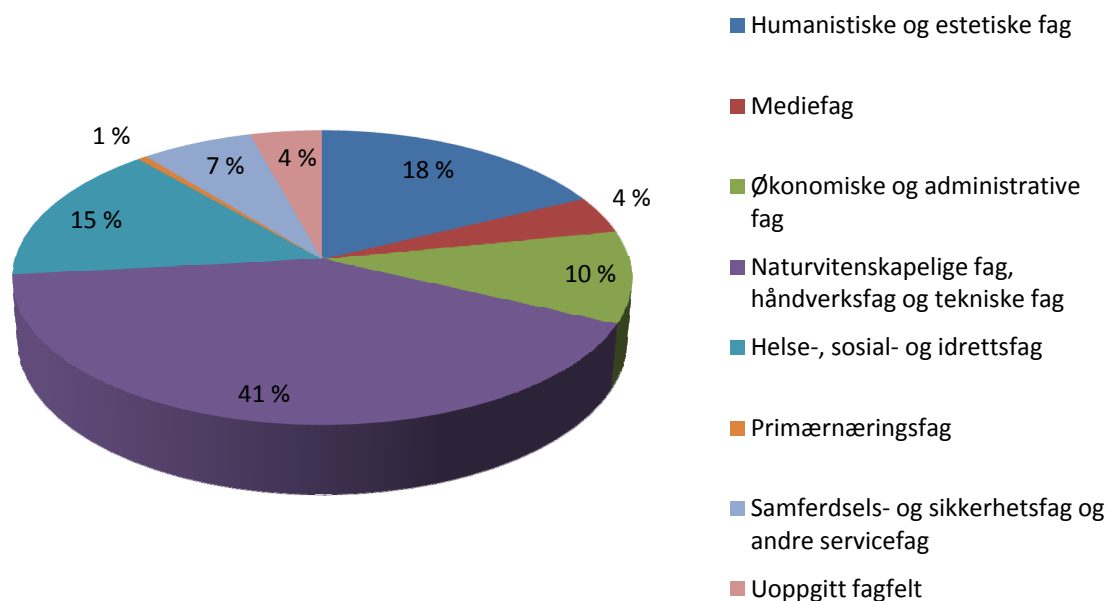
utdanningsvalg fortsatt sterkt kjønnsdelt og tradisjonelt (Tilstandsrapport Høyere utdanning 2012:56).

Kvinnene er i flertall på humanistiske og estetiske fag med om lag 70 prosent, på lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk med 100 prosent, økonomiske og administrative fag med om lag 72 prosent og i helse-, sosial- og idrettsfag med om lag 88 prosent (tabell 6).

Det er relativt stor aldersspredning blant fagskolestudentene, og gruppene mellom 21-25 år og 36-50 år er tilnærmet like store, med henholdsvis 28 og 27 prosent av fagskolestudentene (tabell 8). Særlig innenfor helse- og sosialfag og økonomisk-administrative fag er det relativt mange i gruppen 36-50 år. I helse- og sosialfag er det også relativt mange studenter over 51 år. Mannlige fagskolestudenter er gjennomgående yngre enn de kvinnelige, hhv. 67 prosent og 56 prosent er 30 år eller yngre.

Av den totale studentmassen har om lag 2 prosent annet statsborgerskap enn norsk (tabell 9). Det er klart flest studenter med utenlandsk statsborgerskap på humanistiske og estetiske fag, hvor om lag 70 prosent av denne studentgruppen er registrert (tabell 10). På de øvrige fagene er det små andeler. Det er flest utenlandske fagskolestudenter fra Filippinene og Sverige, med hhv. 33 og 28. Fra øvrige land er det under 10 fagskolestudenter per land.

Figur 2 Andel studenter fordelt etter fagfelt i 2012

Merknad: Fagfeltet «Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk» utgjør under 1 % (23 studenter), og vises dermed ikke i figuren.

Tabell 4 Studenter fordelt på fagfelt, offentlig og privat. 2011-2012. Antall.

Fagfelt	2011			2012		
	Offentlig	Privat	Totalt	Offentlig	Privat	Totalt
Humanistiske og estetiske fag	29	2442	2471	44	2774	2818
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	0	36	36	0	23	23
Media fag	24	491	515	21	623	644
Økonomiske og administrative fag	62	1783	1845	53	1546	1599
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	4850	1336	6186	5103	1442	6545
Helse-, sosial- og idrettsfag	828	1193	2021	959	1460	2419
Primærnæringsfag	42	36	78	47	38	85
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	634	368	1002	597	451	1048
Uoppgitt fagfelt	0	669	669	0	671	671
Sum	6469	8354	14823	6824	9028	15852

Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for fagskolesektoren

Tabell 5 Studenter i offentlige og private fagskoler, fordelt på fylke. 2011-2012. Antall.

Fylke	2011			2012		
	Offentlig	Privat	Totalt	Offentlig	Privat	Totalt
Akershus	0	1604	1604	88	1278	1366
Aust-Agder	104	0	104	137	0	137
Buskerud	292	218	510	352	180	532
Finnmark	31	0	31	16	0	16
Hedmark	63	47	110	91	46	137
Hordaland	906	676	1582	1115	412	1527
Møre og Romsdal	472	78	550	504	80	584
Nordland	283	35	318	291	60	351
Nord-Trøndelag	389	0	389	324	0	324
Oppland	848	30	878	680	34	714
Oslo	520	3273	3793	529	4793	5322
Rogaland	696	760	1456	719	763	1482
Sogn og Fjordane	171	0	171	141	0	141
Sør-Trøndelag	295	620	915	367	317	684
Telemark	218	35	253	222	77	299
Troms	311	0	311	351	0	351
Vest-Agder	271	428	699	279	418	697
Vestfold	279	432	711	275	462	737
Østfold	320	118	438	343	108	451
Sum	6469	8354	14823	6824	9028	15852

Tabell 6 Studenter fordelt på fagfelt og kjønn i 2012. Antall og andel.

Fagfelt	Menn		Kvinner		Totalt
	Antall	Andel	Antall	Andel	
Humanistiske og estetiske fag	835	30	1983	70	2818
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	0	0	23	100	23
Media fag	362	56	282	44	644
Økonomiske og administrative fag	455	28	1144	72	1599
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	6210	95	335	5	6545
Helse-, sosial- og idrettsfag	280	12	2139	88	2419
Primærnæringsfag	34	40	51	60	85
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	823	79	225	21	1048
Uoppgitt fagfelt	634	94	37	6	671
Sum	9633	61	6219	39	15852

Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for fagskolesektoren

Tabell 7 Studenter fordelt på kjønn og fylke i 2012. Antall og andel.

Fylke	Menn		Kvinner		Totalt
	Antall	Andel	Antall	Andel	
Akershus	307	41	440	59	747
Aust-Agder	184	81	43	19	227
Buskerud	427	58	305	42	732
Finnmark	87	69	40	31	127
Hedmark	159	54	136	46	295
Hordaland	1214	73	450	27	1664
Møre og Romsdal	557	75	182	25	739
Nordland	331	53	289	47	620
Nord-Trøndelag	224	77	67	23	291
Oppland	337	65	183	35	520
Oslo	2251	48	2417	52	4668
Rogaland	1032	68	483	32	1515
Sogn og Fjordane	163	73	60	27	223
Svalbard	2	40	3	60	5
Sør-Trøndelag	589	67	287	33	876
Telemark	202	54	170	46	372
Troms	243	81	56	19	299
Uspesifisert	21	31	46	69	67
Vest-Agder	420	69	185	31	605
Vestfold	433	66	227	34	660
Østfold	450	75	150	25	600
Sum	9633	61	6219	39	15852

Merknad: Tabellen viser antall studenter fordelt på fylke. Studenten er knyttet til det fylket studiestedet befinner seg i dersom de går på et stedbasert tilbud. Studenten er knyttet til det fylket de bor i dersom de går på et fjernundervisningstilbud. Dersom det i sistnevnte tilfelle mangler postnummer på studenten, er studenten knyttet til studiested.

Tabell 8 Studenter fordelt på alder og fagfelt i 2012. Antall.

Fagfelt	<18	18-20	21-25	26-30	31-35	36-50	51<	Totalt
Humanistiske og estetiske fag	7	895	1266	302	122	146	59	2797
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	0	0	3	3	4	11	2	23
Media fag	0	230	341	47	12	11	0	641
Økonomiske og administrative fag	0	118	398	290	248	464	60	1578
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	1	485	2345	1392	849	1318	128	6518
Helse-, sosial- og idrettsfag	1	9	220	253	300	1235	387	2406
Primærnæringsfag	0	13	35	7	5	22	3	85
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	2	249	415	168	76	125	12	1047
Uoppgitt fagfelt	5	12	167	199	123	151	14	671
Sum	16	2011	5190	2661	1739	3483	665	15766
Relativ fordeling	0	13	33	17	11	22	4	100

Merknad: Tabellen viser antall distinkte studenter (antall hoder) etter alder og fagfelt.

Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for fagskolesektoren

Tabell 9 Studenter fordelt på statsborgerskap i 2011 og 2012. Antall.

	Norsk statsborgerskap		Annet statsborgerskap		Totalt	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Sum	14349	15441	338	325	14687	15766

Merknad: Tabellen viser antall distinkte studenter (antall hoder) fordelt på statsborgerskap.

Tabell 10 Topp ti oppgitte utenlandske statsborgerskap blant studenter i fagskolene i 2012, fordelt etter fagfelt

Land	Hum.es.	Ped	Media	Økadm.	Tek	HS	Primær	SS	Uoppgitt	Totalt
Sverige	28	0	1	0	19	4	0	3	0	55
Uoppgitt / Ukjent	45	0	0	4	3	3	0	0	0	55
Filippinene	33	0	0	0	0	3	0	0	0	36
Danmark	7	0	0	0	8	0	0	2	0	17
Island	8	0	1	0	2	0	0	1	0	12
India	10	0	1	0	1	0	0	0	0	12
Russland	6	0	1	1	1	1	0	0	0	10
Polen	5	0	0	0	4	1	0	0	0	10
Kenya	9	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Øvrige	77	0	6	3	15	7	0	1	0	109
Sum	228	0	10	8	53	19	0	7	0	325

5. Opptaksgrunnlag

Opptak til fagskoleutdanning skjer på grunnlag av fullført videregående opplæring eller realkompetanse⁴. Det er noen forskjeller i opptaksgrunnlaget mellom fagområdene.

Av dagens fagskolestudenter er 56 prosent tatt opp på grunnlag av yrkesfaglig kompetanse, 30 prosent på grunnlag av generell studiekompetanse og 7 prosent på grunnlag av realkompetanse. Fagskoleutdanningen er en yrkesrettet og spesialisert utdanning som er et alternativ til en profesjonsutdanning på høgskolenivå. Videre gir en rekke fagskoleutdanninger grunnlag for å søke om mesterbrev. At en betydelig andel av studentene tas opp på grunnlag av yrkesfaglig kompetanse, er derfor naturlig. Sammenlignet med tallene for 2011 har det vært en endring i retning av en mindre andel med opptak på grunnlag av yrkesfaglig kompetanse og en økning i opptak på grunnlag av generell studiekompetanse (tabell 11).

Av de om lag 6 500 fagskolestudentene på naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag er 79 prosent tatt opp på grunnlag av yrkesfaglig kompetanse. Videre er yrkesfaglig kompetanse opptaksgrunnlaget i 86 prosent av tilfellene på helse-, sosial- og idrettsfag (tabell 12). Dette indikerer at fagskoleutdanningen på disse områdene er en relevant påbygning og videre kvalifisering for personer med fagbrev og annen yrkesfaglig utdanning.

⁴ GSK: Generell studiekompetanse - kvalifikasjon for opptak til høyere utdanning. Man kan oppnå generell studiekompetanse på ulike måter:

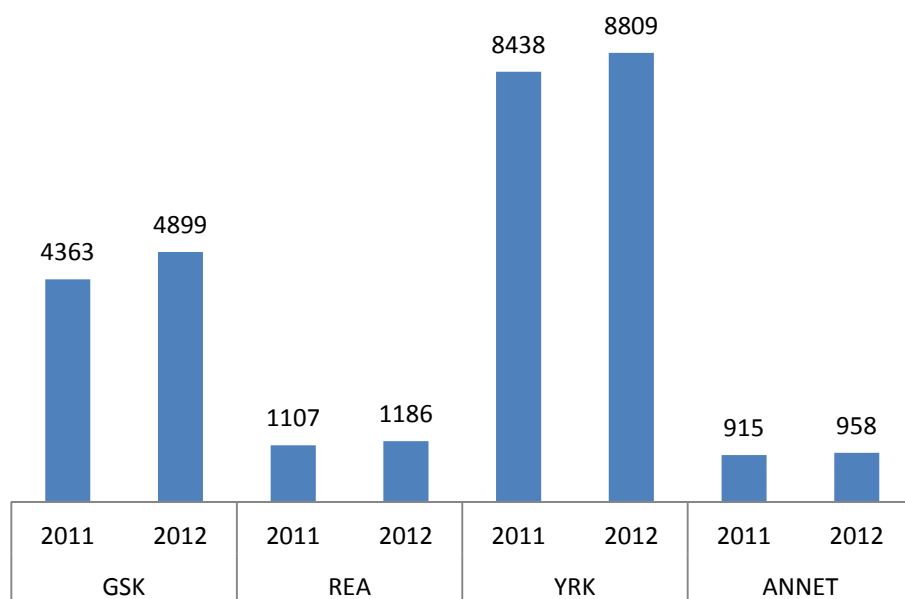
- studieforbereende utdanningsprogram fra videregående opplæring (inkl. studieforbereende 3.-år på yrkesfag),
- fag-/svennebrev pluss ett år teoretisk påbygg (i norsk, matematikk, naturfag, samfunnsfag, historie, engelsk) og
- 23/5-modellen (søkere på minimum 23 år kan få GSK på bakgrunn av 5 års utdanning og/eller yrkeserfaring og de seks fagene nevnt over).

YRK: Yrkesfaglig kompetanse - personer som søker på grunnlag av yrkesfaglig utdanning og relevante fagbrev.

ANN: Annet kompetansegrunnlag. For noen fagskoleutdanninger stilles det tilleggskrav for opptak, f.eks. i form av opptaksprøver.

REA: Realkompetanse – personer som ikke har fullført videregående opplæring eller tilfredsstillende andre formelle opptakskrav, kan søke på grunnlag av realkompetanse fra annen utdanning, yrkeserfaring, frivillig arbeid, etc..

Figur 3 Studenter etter opptaksgrunnlag. 2012. Antall.

Tabell 11 Studenter etter opptaksgrunnlag. Antall.

Fylke	GSK		REA		YRK		ANN		Totalt	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Akershus	966	751	507	382	131	185	0	48	1604	1366
Aust-Agder	0	0	0	0	104	137	0	0	104	137
Buskerud	0	0	16	15	421	498	73	19	510	532
Finnmark	0	16	0	0	31	0	0	0	31	16
Hedmark	44	13	3	5	49	112	14	7	110	137
Hordaland	480	226	36	90	1045	1182	21	29	1582	1527
Møre og Romsdal	3	13	8	90	497	452	42	29	550	584
Nordland	46	48	17	16	188	272	67	15	318	351
Nord-Trøndelag	0	0	0	0	389	324	0	0	389	324
Oppland	29	30	1	4	848	680	0	0	878	714
Oslo	1760	3126	286	310	1464	1678	283	208	3793	5322
Rogaland	200	102	17	78	964	1072	275	230	1456	1482
Sogn og Fjordane	0	0	0	0	171	141	0	0	171	141
Sør-Trøndelag	330	67	38	14	456	283	91	320	915	684
Telemark	0	0	1	13	252	281	0	5	253	299
Troms	0	0	0	0	311	351	0	0	311	351
Vest-Agder	358	359	58	41	283	295	0	2	699	697
Vestfold	93	97	75	94	495	502	48	44	711	737
Østfold	54	51	44	34	339	364	1	2	438	451
Sum	4363	4899	1107	1186	8438	8809	915	958	14823	15852

Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for fagskolesektoren

Tabell 12 Studenter etter opptaksgrunnlag fordelt på fagfelt. Antall.

Fagfelt	GSK		REA		YRK		ANNET		Totalt	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Humanistiske og estetiske fag	1730	2031	245	349	127	126	369	312	2471	2818
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	0	0	7	6	29	15	0	2	36	23
Media fag	503	609	12	14	0	20	0	1	515	644
Økonomiske og administrative fag	1154	1010	469	373	98	124	124	92	1845	1599
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	599	679	191	220	5067	5188	329	458	6186	6545
Helse-, sosial- og idrettsfag	45	239	105	84	1865	2085	6	11	2021	2419
Primærnæringsfag	68	30	1	4	9	51	0	0	78	85
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	264	301	77	136	574	529	87	82	1002	1048
Uoppgitt fagfelt	0	0	0	0	669	671	0	0	669	671
Sum	4363	4899	1107	1186	8438	8809	915	958	14823	15852

6. Gjennomføring

Ved landets fagskoler ble det våren 2012 uteksaminert 5 155 fagskolekandidater, hvorav 56 prosent menn og 44 prosent kvinner (tabell 13 og 14). Denne fordelingen gjenspeiler kjønnsfordelingen blant fagskolestudentene og indikerer at det ikke er noen betydelige forskjeller mellom kjønnene med hensyn til gjennomføring av fagskoleutdanningen.

Strykprosenten ved fagskoleutdanningene i avsluttende vurdering av emner er på 4 prosent (tabell 15). Dette er noe lavere enn strykprosenten ved universiteter og høyskoler, hvor den er om lag 8 prosent⁵.

Antallet avlagte fagskolepoeng er ikke tatt med i denne rapporten, fordi DBH-F i sin gjennomgang av rapporteringen fra fagskolene har sett at det er stor variasjon i tallene som er rapportert inn. Det skyldes i stor grad at det ikke finnes noen forhåndsdefinert standard for den enkelte utdanning og fagskole for hvor mange fagskolepoeng det forventes at en student tar i semesteret. Dette innebærer at man ikke kan vite om et gjennomsnitt på for eksempel 30 fagskolepoeng er høyt eller lavt i forhold til det forventede antallet fagskolepoeng en student skal ta i semesteret. For eksempel kan noen fagskoler legge opp utdanningen slik at studenten ikke avlegger noen fagskolepoeng første semester, men får uttelling for alle 60 fagskolepoeng i andre semester. I tillegg kan det tenkes at det er en del feilrapportering her fordi de private fagskolene ikke har rapportert fagskolepoeng tidligere.

⁵ [Tilstandsrapport for universitets- og høyskolesektoren 2012 - regjeringen.no](http://tilstandsrapport.for.universitets-og.hoyskolesektoren.2012-regjeringen.no)

Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for fagskolesektoren

Tabell 13 Studenter som har bestått et utdanningstilbud vår 2012, fordelt etter kjønn og fylke. Antall.

Fylke	Menn	Kvinner	Totalt	Andel menn	Andel kvinner
Akershus	209	263	472	44	56
Aust-Agder	27	7	34	79	21
Buskerud	100	73	173	58	42
Finnmark	19	0	19	100	0
Hedmark	28	27	55	51	49
Hordaland	330	149	479	69	31
Møre og Romsdal	158	50	208	76	24
Nordland	59	23	82	72	28
Nord-Trøndelag	103	1	104	99	1
Oppland	236	45	281	84	16
Oslo	644	1180	1824	35	65
Rogaland	228	105	333	68	32
Sogn og Fjordane	74	3	77	96	4
Sør-Trøndelag	123	104	227	54	46
Telemark	48	26	74	65	35
Troms	51	3	54	94	6
Vest-Agder	170	102	272	63	38
Vestfold	160	89	249	64	36
Østfold	114	24	138	83	17
Sum	2881	2274	5155	56	44

Tabell 14 Studenter som har bestått et utdanningstilbud i 2012, fordelt på fagfelt. Antall.

Fagfelt	Menn	Kvinner	Totalt	Andel menn	Andel kvinner
Humanistiske og estetiske fag	401	917	1318	30	70
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	0	6	6	0	100
Media fag	172	99	271	63	37
Økonomiske og administrative fag	173	658	831	21	79
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	1695	83	1778	95	5
Helse-, sosial- og idrettsfag	74	354	428	17	83
Primærnæringsfag	11	22	33	33	67
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	355	135	490	72	28
Sum	2881	2274	5155	56	44

Tabell 15 Strykprosent i avsluttende vurdering av emner vår 2012

Karakter	Antall	Andel stryk
Bestått	32777	96
Ikke bestått	1353	4

7. Fleksibel utdanning

Fagskoleutdanning kan gis som stedbaseret utdanning eller fjernundervisning, herunder også nettbaserte utdanningsstilbud. Det er den stedbaserete utdanningen som dominerer både ved de offentlige og de private fagskolene.

Videre kan samme utdanningstilbud gis både som stedbaseret og fjern- eller nettundervisning. Det gjør at noen utdanningstilbud kan være telt i begge kategorier i tabellene 16 og 17. Der framgår det at det er betydelig flere utdanningstilbud enn fagfelt, noe som skyldes at det i ett fagfelt kan gis flere forskjellige utdanningstilbud. De 115 fagskolene rapporterer om til sammen 1 502 utdanningstilbud (tabell 17). I denne tabellen blir et utdanningstilbud som går på flere studiesteder, fordelt over forskjellige fylker, telt flere ganger. Ser vi på fordelingen mellom stedbaseret og fjern- og nettbasert utdanning, reduseres antallet utdanningstilbud til 988 (tabell 16, 18 og 19). Den fylkesvise oversikten gir derfor ikke et riktig bilde av antallet faglig ulike utdanningstilbud.

Forholdet mellom de ulike undervisningsformene er noe forskjellig ved offentlige og private fagskoler. Mens 71 prosent av utdanningstilbudet ved de offentlige fagskolene er stedbaseret, gjelder tilsvarende for drøyt 90 prosent av de private fagskolene (tabell 14).

En annen form for fleksibilisering vises i skillet mellom heltids- og deltidsutdanning (tabell 15). Av totalt 1 502 utdanningstilbud gis 42 prosent på heltid og 58 prosent på deltid. Mellom fylkene er det en spredt fordeling i så måte. I Oslo, som er fylket med flest utdanningstilbud, tilbys vel 60 prosent som heltidsutdanning. I Rogaland er bildet motsatt; her gis vel 68 prosent av tilbudet tilbys som deltidsutdanning.

Det er en viss variasjon mellom fagfeltene med hensyn til i hvilken grad utdanningene gis som deltidstilbud (tabell 16). I helse- og sosialfag tilbys nær sagt alle utdanninger (93 prosent) på deltid. Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, som er det største fagfeltet, har en jevnere fordeling mellom heltid og deltid, men med en overvekt av tilbudene som heltidsutdanning. Noe av bakgrunnen for den store forskjellen i tilbudet av deltidsutdanning ligger i at helse- og sosialfagutdanning ofte etterspørres av yrkesaktive som ønsker å ta utdanning samtidig som de er i arbeid. I tillegg, eller kanskje nettopp av den grunn, er mange av disse utdanningene basert på at studentene kan utføre prosjekter på egen arbeidsplass, og at det er en vekselvirkning mellom teorien i utdanningen og praksisen fra det daglige arbeidet.

Ved de offentlig eide fagskolene tilbys om lag 38 prosent av utdanningstilbudet som heltidsutdanning, mens de private fagskolene i større grad tilbyr heltidsutdanninger (53 prosent).

Ved de offentlige fagskolene tilbys fjern-/nettundervisning hovedsakelig innenfor naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag. Ved de private fagskolene er det større spredning i tilbudet av utdanninger som gis som fjern-/nettundervisning; blant disse er det kun i primærnæringsfagen at det ikke tilbys fjern-/nettundervisning.

Utdanningstilbud som tilbys som fjern- eller nettundervisning, har normalt innslag av samlinger hvor det legges opp til felles studieaktiviteter. Høsten 2012 er det gjennomsnittlige antallet samlingsdager 33. Det er flest samlingsdager ved utdanningstilbud i primærfag, med 88 dager, og færrest i økonomiske og administrative fag, med én dag, og i lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk, med 7 samlingsdager.

Tabell 16 Stedbasert utdanning eller fjern- og nettundervisning, fordelt på eierforhold. Antall utdanningstilbud.

Utdanningsform	Eierforhold		Totalt
	Offentlig	Privat	
Fjernundervisning/nettstudier	79	83	162
Stedbasert utdanning	235	591	826
Sum	314	674	988

Tabell 17 Utdanningstilbud på heltid og deltid fordelt på fylke i 2012. Antall.

Fylke	Antall heltid	Antall deltid	Totalt
Akershus	5	54	59
Aust-Agder	3	28	31
Buskerud	56	50	106
Finnmark	1	20	21
Hedmark	4	41	45
Hordaland	93	88	181
Møre og Romsdal	15	13	28
Nordland	5	29	34
Nord-Trøndelag	12	20	32
Oppland	21	27	48
Oslo	164	115	279
Rogaland	43	91	134
Sogn og Fjordane	9	15	24
Sør-Trøndelag	85	104	189
Telemark	3	37	40
Troms	2	33	35
Vest-Agder	43	25	68
Vestfold	23	50	73
Østfold	46	29	75
Sum	633	869	1502

Tabell 18 Heltids- og deltidsstudier fordelt på fagfelt i 2012. Antall

Fagfelt	Antall heltid	Antall deltid	Totalt
Humanistiske og estetiske fag	65	13	78
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	1	3	4
Media fag	14	4	18
Økonomiske og administrative fag	157	156	313
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	174	157	331
Helse-, sosial- og idrettsfag	11	139	150
Primærnæringsfag	8	5	13
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	42	17	59
Uoppgitt fagfelt	0	22	22
Sum	472	516	988

Tabell 19 Heltids- og deltidsstudier fordelt på eierforhold, 2012.

Eierforhold	Antall heltid	Antall deltid	Totalt
Offentlig	118	196	314
Privat	354	320	674
Sum	472	516	988

Tabell 20 Gjennomsnittlig antall samlingsdager for fjern- og nettundervisning fordelt på fagfelt.

Fagfelt	2011		2012	
	Vår	Høst	Vår	Høst
Humanistiske og estetiske fag	0	0	0	0
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	8	8	7	7
Media fag	0	0	0	0
Økonomiske og administrative fag	0	0	0	1
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	42	47	37	50
Helse-, sosial- og idrettsfag	10	19	12	19
Primærnæringsfag	0	88	88	88
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	64	73	69	66
Gjennomsnitt	21	29	24	33

Merknad: Der det ikke er rapportert inn samlingsdager blir det tolket som at det ikke finnes samlingsdager.

8. Finansiering av fagskolene

De offentlige fagskolene finansieres i dag gjennom tre kanaler: over Kunnskapsdepartementets budsjett, i regi av fylkeskommunene og gjennom en egen tilskuddsordning for helse- og sosialfagsutdanninger. Det er også enkelte fagskoler som mottar driftstilskudd over andre departements budsjett. Dessuten er det en rekke private fagskoler som ikke får driftsstøtte fra det offentlige.

Den første finansieringskanalen oppstod etter en endring i forbindelse med statsbudsjettet for 2011, da 14 fagskoler ble tilbakeført til statlig finansiering over statsbudsjettet på kap. 276 post 72. I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2012 ble ytterligere to fagskoler lagt inn under kap 276 post 72, slik at det nå er totalt 16 fagskoler som mottar tilskudd på denne posten direkte fra Kunnskapsdepartementet. Fagskolene som får sin finansiering over kap. 276 post 72, er rammebudsjettert. Det betyr at de får et fast beløp uavhengig av antallet studenter.

Det er den andre kanalen som er den viktigste: Størstedelen av finansieringen for fagskoleutdanning ble overført fra Kunnskapsdepartementet til fylkekommunene i 2010 som et resultat av forvaltningsreformen, og fylkeskommunene gir nå tilskudd til nær 88 prosent av alle fagskoleplassene det bevilges offentlig tilskudd til. Midlene som ble overført i 2010, tilsvarer midlene som tidligere var blitt fordelt til tekniske og maritime fagskoler direkte fra Kunnskapsdepartementet. Fagskolene som mottar tilskudd fra stat og fylkeskommune, har samlet om lag 50 prosent av studentmassen (tabell 21).

Finansieringen av fagskoleutdanningen i fylkeskommunene baserer seg på fylkeskommunenes rapporterte studenttall til DBH-Fagskolestatistikk per 1. oktober to år før bevilgningsåret. Fordelingen av midler gjennom statsbudsjettet for 2013 gjøres altså på bakgrunn av studenttall per 1. oktober 2011. Finansieringsordningen har noen fellestrekk med den Kunnskapsdepartementet praktiserte for fordeling av fagskolemidler i perioden 2003–2009. En viktig endring er at midlene nå er en del av fylkeskommunenes frie inntekter.

Den tredje finansieringskanalen er tilskuddsordningen for de helse- og sosialfaglige fagskoleutdanningene som forvaltes av Helsedirektoratet. Tilskuddet er rammestyrkt og beregnes to ganger i året etter enhetlige satser per student som multipliseres med antallet registrerte studenter. Fylkeskommunen må sette grenser for hvor mange studenter den enkelte tilbyder kan få tilskudd til, slik at bevilgningsrammen overholdes. Grensene skal settes slik at påbegynte studieløp med statsstøtte blir videreført for den enkelte student. Dersom en tilbyder reduserer antallet studenter i forhold til foregående tildeling, skal de frigjorte midlene søkes omfordelt.

De fylkeskommunale tilskuddene gis i stor grad til utdanninger innenfor naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag (tabell 22). Fylkeskommunene gir også tilskudd til helse-, sosial- og idrettsfag, samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag, økonomiske og administrative fag og primærnæringsfag.

Tilskuddene fra staten, hovedsakelig fra Kunnskapsdepartementet, er betydelig mindre i omfang enn tilskuddene fra fylkeskommunene. De statlige tilskuddene er konsentrert til humanistiske og estetiske fag, men også utdanningstilbud innenfor naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, primærnæringsfag, samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag, samfunnsfag og juridiske fag og økonomiske og administrative fag gis tilskudd fra staten.

De fleste private fagskolene mottar ikke offentlig driftstilskudd. Godkjenning som fagskoleutdanning er en forutsetning for å kunne få offentlig tilskudd, men det følger ingen rett til driftstilskudd med godkjenningen. Fagskoleutdanningene er imidlertid automatisk godkjent for støtte gjennom Lånekassen når de er godkjent av NOKUT.

Ved de private fagskolene uten offentlig tilskudd er aktiviteten blant annet finansiert av egenbetalinger fra studentene. Det er stor variasjon i studentbetalingen ved de ulike utdanningene (tabell 23 og 24, figur 4). Lavest egenbetaling er det i humanistiske og estetiske utdanningstilbud, med ned til 5500 kroner for hele utdanningsløpet. Høyest egenbetaling har utdanningstilbud innenfor samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag. Aller høyest er egenbetalingen for trafikkflygerutdanning, på 870 000 kroner.

Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for fagskolesektoren

Tabell 21 Studenter fordelt etter fylke og tilskudd høsten 2012. Antall.

Fylke	Med tilskudd KD	Med tilskudd fylkeskommune	Statlige fagskoler	Uten tilskudd	Totalt
Akershus	213	88	0	1065	1366
Aust-Agder	0	137	0	0	137
Buskerud	0	352	0	180	532
Finnmark	0	16	0	0	16
Hedmark	0	44	47	46	137
Hordaland	56	1093	22	356	1527
Møre og Romsdal	40	504	0	40	584
Nordland	44	247	0	60	351
Nord-Trøndelag	0	324	0	0	324
Oppland	0	680	0	34	714
Oslo	315	496	33	4478	5322
Rogaland	41	719	0	722	1482
Sogn og Fjordane	0	141	0	0	141
Sør-Trøndelag	0	367	0	317	684
Telemark	0	222	0	77	299
Troms	0	351	0	0	351
Vest-Agder	98	279	0	320	697
Vestfold	0	275	0	462	737
Østfold	27	343	0	81	451
Sum	834	6678	102	8238	15852

Merknad:

- 1) Tilskudd KD: 16 skoler får tilskudd direkte fra KD
- 2) Tilskudd fylke: Alle fylkeskommunale fagskoler
- 3) Statlige: Veia, Norsk Jernbaneskole og Dykkerutdanningen ved Høgskolen i Bergen
- 4) Uten tilskudd: Øvrige – alle private fagskoler som ikke inngår i kategori 2.

Tabell 22 Studenter fordelt etter fagfelt og tilskudd høsten 2012. Antall.

Fagfelt	Med tilskudd KD	Med tilskudd fylkeskommune	Statlige fagskoler	Uten tilskudd	Totalt
Humanistiske og estetiske fag	754	1	20	2043	2818
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	0	0	0	23	23
Media fag	21	0	0	623	644
Økonomiske og administrative fag	19	42	11	1527	1599
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	32	5081	22	1410	6545
Helse-, sosial- og idrettsfag	0	959	0	1460	2419
Primærnæringsfag	8	31	16	30	85
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	0	564	33	451	1048
Uoppgitt fagfelt	0	0	0	671	671
Sum	834	6678	102	8238	15852

Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for fagskolesektoren

Tabell 23 Gjennomsnittlig studentbetaling for hele utdanningstilbudet fordelt på fagfelt, 2012.

Fagfelt	Snitt	Min	Max
Humanistiske og estetiske fag	77043	5500	196000
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	32000	0	68000
Media fag	115304	27500	196000
Økonomiske og administrative fag	65050	12900	167000
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	100939	16800	216200
Helse-, sosial- og idrettsfag	26525	0	167000
Primærnæringsfag	31506	20000	33150
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	183085	20500	870000
Uoppgitt fagfelt	45000	45000	45000
Sektoren samlet	61594	0	870000

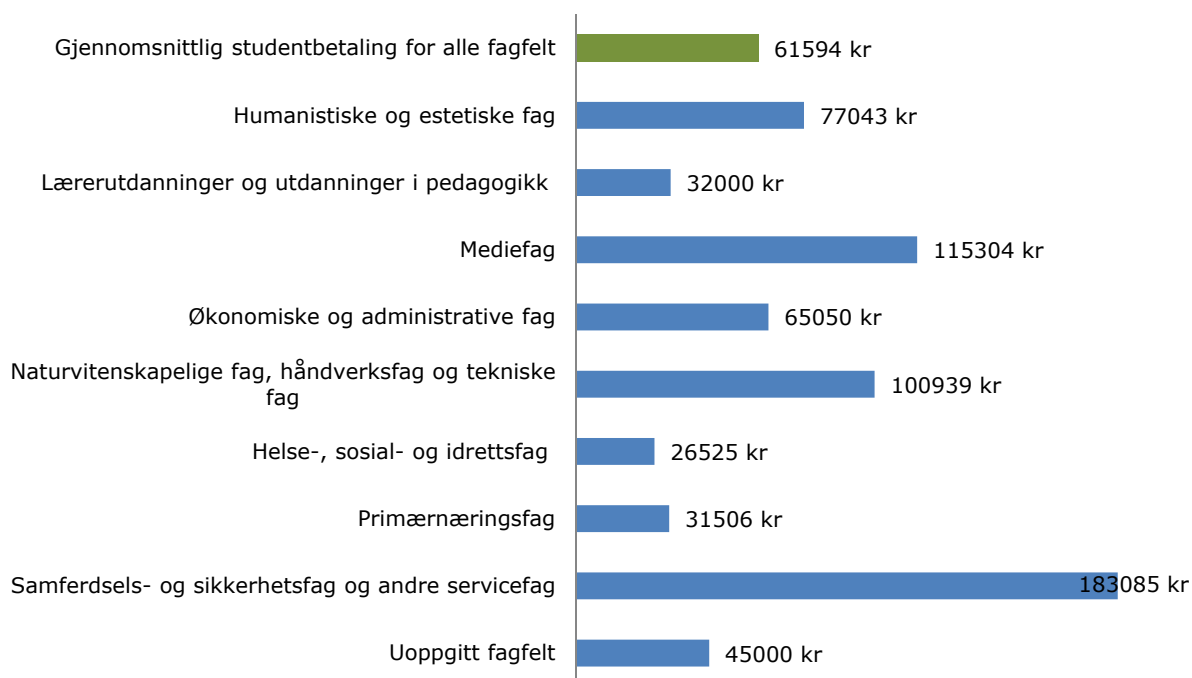
Merknad: Tabellen viser gjennomsnittskostnaden ved hele utdanningstilbudet, basert på utdanningstilbudet høsten 2012.

Tabell 24 Gjennomsnittlig studentbetaling per student for høstsemesteret 2012, fordelt på fagfelt

Fagfelt	Snitt	Min	Max
Humanistiske og estetiske fag	17907	0	64000
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	8333	8333	8333
Media fag	21691	0	49900
Økonomiske og administrative fag	20409	0	83500
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	24104	0	110000
Helse-, sosial- og idrettsfag	3047	0	47800
Primærnæringsfag	28486	11000	33150
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	131269	4146	326000
Uoppgitt fagfelt	25175	17500	50000
Totalt	23838	0	326000

Merknad: Beløpet studenten skal betale i skolepenger for rapporteringssemesteret, er oppgitt i hele kroner. Dersom skolepenger ikke betales, registreres kr. 0

Figur 4 Gjennomsnittlig studentbetaling for hele utdanningstilbudet fordelt på fagfelt (basert på utdanningstilbud høst 2012)

9. Mer kunnskap om fagskolekandidatene

Som påpekt innledningvis er fagskoleutdanningen et svært lite utforsket felt innenfor norsk utdanningsforskning. Blant annet har det vært lite kunnskap om hvor fagskolekandidatene går etter endt utdanning og hvem de er. I samråd med Fagskolerådet har Kunnskapsdepartementet initiert og finansert såkalte kandidatundersøkelser for å få mer kunnskap på området. Den første undersøkelsen ble gjennomført som en pilotstudie i 2012 og ble utført av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU). NIFU har også fått oppdraget med en ny undersøkelse i 2013. Resultatene av den andre kandidatundersøkelsen vil foreligge høsten 2013. Her presenterer vi noen av resultatene fra undersøkelsen i 2012 (Caspersen et al 2012).

Kandidatundersøkelsen er en spørreskjemaundersøkelse blant dem som har fullført fagskoleutdanning første halvår 2011. 4550 kandidater fikk tilsendt spørreskjema, 1386 svarte, dvs en svarprosent på 30,5 prosent.

I tillegg til arbeidsmarkedstilknytningen blant kandidatene kartlegger undersøkelsen i 2012 også fagskolekandidatenes bakgrunn langs ulike dimensjoner. Vi vil trekke fram følgende funn fra undersøkelsen:

- Det er sterk sammenheng mellom studieprogram fra videregående opplæring og valg av fagfelt for fagskoleutdanningen. Dette er i tråd med intensjonen om at fagskolene skal bygge på kompetansen fra videregående opplæring.
- Flertallet (2/3) av fagskolekandidatene hadde fagbrev/yrkeskompetanse før de startet fagskoleutdanningen, og flertallet av fagskolekandidatene hadde yrkeserfaring før de startet fagskoleutdanningen.
- Drøyt 20 prosent hadde såkalt dobbeltkompetanse, det vil si studiekompetanse i tillegg til yrkeskompetansen. Her er det store kjønnsforskjeller: Det er i første rekke de kvinnelige kandidatene som hadde studiekompetanse før de begynte på fagskoleutdanningen.
- Spredningen i alder er relativt stor blant fagskolekandidatene. 55 prosent er under 30 år, 18 prosent mellom 31 og 40 år og 27 prosent av dem som fullførte fagskoleutdanning våren 2011 er over 40 år. Flere blant de mannlige kandidatene er i de yngste aldersgruppene (55 % i alderen 22-30 år), mens det blant de kvinnelige kandidatene var 35 prosent over 40 år. Særlig innenfor helse- og sosialfag er det relativt mange som tar utdanningen etter fylte 40 år.
- Om lag 80 prosent av fagskolekandidatene er fornøyd med utdanningen de har tatt. Generelt er de mer tilfreds med utdanningens innhold enn med utdanningskvalitet og veiledning. Kandidater i helse- og sosialfag er noe mer fornøyd enn andre langs alle dimensjoner. Kandidater fra naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag er noe mindre fornøyd

med undervisningskvaliteten, mens de fra samferdsels-, sikkerhetsfag og andre servicefag er minst fornøyd med tilbakemeldinger og veiledning.

- Fagskoleutdanningenes relevans for arbeidslivet skårer godt i undersøkelsen. Så mange som 75 prosent er fornøyd eller svært fornøyd med utdanningens relevans for arbeidslivet. Kvinner og menn er like fornøyde, men utdanningene på de ulike fagområdene vurderes ulikt. Aller mest fornøyd med utdanningens relevans for arbeidslivet er kandidatene fra helse- og sosialfag; minst fornøyd er kandidatene fra humanistiske og estetiske fag og samferdsels-, sikkerhetsfag og andre servicefag.
- På spørsmål om motiver for å søke fagskoleutdanning oppgis faglige interesser som hovedgrunn. Det er også interessant at arbeidsgivers tilrettelegging for utdanningen er relativt vanlig og oppgis som en viktig grunn av ca. 17 prosent.
- 67 prosent av fagskolekandidatene oppga at de var i jobb målt ca. 8 måneder etter fullført utdanning, 22 prosent var fortsatt i utdanning og ca. 6 prosent arbeidsledige. Hovedårsakene til videre utdanning er økt interesse for faget (særlig blant kvinner), og det å få flere valgmuligheter på arbeidsmarkedet (særlig blant menn).
- Flertallet av sysselsatte fagskolekandidater arbeider i privat sektor (67 %), dernest er det mest vanlig med jobb i kommunal virksomhet (22 %).
- Arbeidsmarkedstilknytningen blant fagskolekandidatene varierer mellom fagområdene. Yrkesaktiviteten er høy blant kandidater i helse- og sosialfag, naturvitenskapelige og tekniske fag, samferdsels- og sikkerhetsfag, og deretter økonomiske og administrative fag (fra 67 til 91 prosent).
- Kandidater i humanistiske og estetiske fag og i mediefag rapporterer oftere enn andre at de har videre utdanning som sin hovedaktivitet (henholdsvis 52 og 38 prosent).
- Av kandidatene i mediefag og humanistiske og estetiske fag, samt innenfor økonomisk-administrative fag, er det en relativt høy andel som er i irrelevant arbeid sett i forhold til utdanningen. Kandidater utdannet i helse- og sosialfag er sjelden arbeidsledige og har meget sjelden irrelevant arbeid.
- I underkant av en tredel av fagskolekandidatene jobber deltid. Hele 42 prosent av dem som jobber deltid, oppgir at de gjør det fordi det ikke har vært mulig å få full stilling. Denne andelen er særlig høy innenfor helse- og sosialfag (58 prosent). Undersysselsetting er også utbredt blant dem med høyere utdanning innenfor dette fagområdet. En ny rapport viser at sykepleiere i større grad enn andre profesjonsgrupper arbeider ufrivillig deltid (Næss 2012).

- Flertallet av de sysselsatte fagskolekandidatene har fast stilling (82 prosent). Dette er høyere enn blant nyutdannede med høyere utdanning (Arnesen et al 2012).
- Fagskolekandidater innenfor fagfeltet naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, framstår samlet som den gruppen som har best arbeidsmarkedstilpasning, i betydningen høy grad av sysselsetting, fast jobb, godt samsvar mellom utdanning og arbeid, relevant arbeid og 100 % stilling. I denne gruppen finner vi de tradisjonelle tekniske fagskolene.

10. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring ble fastsatt av Kunnskapsdepartementet 15. desember 2011⁶. Med det ble det fastsatt overordnede læringsutbyttebeskrivelser som gjelder på tvers av fag for alle nivåene i det norske utdanningssystemet.

Hva er et kvalifikasjonsrammeverk?

Tanken bak kvalifikasjonsrammeverk er å understreke at det aller viktigste er å vite hva den enkelte elev eller student kan ved endt utdanning, dvs. hvilket læringsutbytte han eller hun har fått. Det innebærer at utdanningen må planlegges systematisk for få det til. Oppmerksomheten må dreies bort fra innsatsfaktorene i utdanningen, som hvor mange timer over hvor lang tid en har undervist en person i et gitt fag, og over til hva den enkelte elev eller student faktisk må ha lært og faktisk må kunne for å få et vitnemål eller annet sluttdokument. I tillegg må beskrivelsen av læringsutbyttet følge en standardisert mal, slik at kvalifikasjonen som beskrives, passer inn i et nasjonalt system og derigjennom også kan sammenlignes med utdanninger fra andre land.

Læringsutbyttebeskrivelser og læringsmål er ikke det samme

Et læringsmål er oftest formulert med tanke på at det skal være noe å strekke seg etter. En læringsutbyttebeskrivelse sier derimot noe om hva *alle* som står til eksamen eller endelig vurdering, må kunne. Det er karakterene som skal vise om de kan det de skal til overmål, sånn passe eller bare såvidt. Elever eller studenter som ikke har oppnådd fastsatt læringsutbytte, stryker.

Internasjonalt bakteppe

De eldste nasjonale kvalifikasjonsrammeverkene, fra før 2005, finner vi i New Zealand, Sør-Afrika og Storbritannia (for England og Nord-Irland).

I 2008 vedtok EU en rekommandasjon om et europeisk kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, kalt EQF (European Qualifications Framework for lifelong learning). Den ble innlemmet i EØS-avtalen året etter.

I de fleste europeiske landene foregår det nå et stort arbeid med kvalifikasjonsrammeverk – 35 europeiske land⁷ utvikler eller har utviklet i alt 39 nasjonale kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring⁸. De omfatter alle nivåene i utdanningssystemet og alle typer utdanning. Så langt har 21 europeiske land vedtatt nasjonale kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

⁶ <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/tema/livslang-laring/nasjonalt-kvalifikasjonsrammeverk.html?id=601327>

⁷ EU- og EØS/EFTA-landene og søkerlandene til EU: Kroatia, Makedonia, Montenegro, Serbia og Tyrkia

⁸ Storbritannia har tre, for hhv. England–Nord-Irland, Wales og Skottland, og Belgia også har tre (ett for hvert av språksamfunnene flamsk, fransk og tysk).

I tillegg til kvalifikasjonsrammeverkene som gjelder hele utdanningssystemet, har alle de 47 europeiske landene som deltar i Bolognaprosessen for høyere utdanning, vedtatt at de skal ha innført og iverksatt nasjonale kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning innen utløpet av 2012. Dette arbeidet er basert på Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning som ble vedtatt på et ministermøte i Bergen i 2005; det kom med andre ord først.

Arbeidet med kvalifikasjonsrammeverk foregår på flere nivåer – det europeiske, det nasjonale og – ikke minst – det lokale, faglige.

På europeisk nivå skal alle de nasjonale kvalifikasjonsrammeverkene etter hvert kobles til EQF gjennom en egen henvisningsprosess. Når alle landene har henvist sine nasjonale kvalifikasjonsrammeverk til EQF, vil det bidra til å lette forståelsen av andre lands utdanningssystemer. Det igjen vil gjøre det enklere å få til internasjonal mobilitet og få godkjent utdanningen man har, dersom man vil søke jobb i et annet land. Studenter, arbeidsgivere og andre interesserte vil da lettere kunne sammenligne nivået på norske og andre europeiske kvalifikasjoner.

Det mest synlige utslaget av dette er at alle vitnemål fra EØS-området (inkl. Norge), etter hvert må inneholde en henvisning til EQF gjennom det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket.

Læringsutbyttebeskrivelser for fagskoleutdanning

For fagskoleutdanningen er det fastsatt to sett med overordnede, nasjonale læringsutbyttebeskrivelser; ett for de korte utdanningene, kalt Fagskole 1, og ett for de lengre, kalt Fagskole 2. Disse må leses i sammenheng. Det vil si at der det ikke er nye beskrivelser for fagskole 2, er det fagskole 1-beskrivelsene som legges til grunn. Begge settene med beskrivelser ligger på nivå fem i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR). De ble utarbeidet i fellesskap av departementet og representanter for Nasjonalt fagskoleråd.

Fagskole 1 gjelder ½- og ettårige fagskoleutdanninger, og Fagskole 2 gjelder toårige fagskoleutdanninger. For dagens halvannetårige utdanninger vil NOKUT forestå særskilte faglige vurderinger med sikte på innplassering på delnivå. For nye 1 ½-årige utdanninger vil nivåfastsettelsen tas i forbindelse med godkjenningssøknaden.

Frister for implementering av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk

Fristene for å gjennomføre kvalifikasjonsrammeverket i praksis er litt ulike for de ulike delene av utdanningssystemet. For grunnopplæringen koordineres oppfølgingen av Utdanningsdirektoratet. For høyere utdanning utløp fristen for gjennomføring i desember 2012, da læringsutbyttebeskrivelsene for dette nivået ble fastsatt i 2009. For fagskoleutdanningen gjelder følgende frister:

- Fra 1. juli 2013 må søknader til NOKUT om godkjenning av ny fagskoleutdanning og av endring i eksisterende fagskoleutdanning være utformet med læringsutbyttebeskrivelser i tråd med kravene i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. Det betyr at søknader til fristen 15. september 2013 som ikke inneholder læringsutbyttebeskrivelser, kan avvises av NOKUT på formelt grunnlag.

- Innen 31. desember 2014 skal kvalifikasjonsrammeverket for fagskole-nivået være fullt implementert. Det innebærer at alle utdanningsplanene da må være ferdig revidert i tråd med de fastsatte læringsutbyttebeskrivelsene. Etter denne datoen skal NOKUT i sitt tilsynsarbeid både sjekke at dette har blitt gjort, og at det har blitt gjort riktig. Eventuelle søknader om endring i utdanningen i forbindelse med gjennomføringen av kvalifikasjonsrammeverket må derfor være ferdigbehandlet av NOKUT innen denne fristen. Erfaringen fra høyere utdanning viser at mange fagmiljøer vil ønske å gjøre endringer i opplegget når de går inn i arbeidet med læringsutbyttebeskrivelser. Det er derfor viktig at den tidsplanen den enkelte fagskole setter opp for dette arbeidet, tar høyde for saksbehandlingstiden ved en eventuell søknad til NOKUT om endring i utdanningen.

11. Prøveordning med alternativt opptaksgrunnlag

Med virkning fra 15. februar 2012 ble det igangsatt en prøveordning med alternativt opptaksgrunnlag til fagskoleutdanning. Formålet med ordningen er å sammenligne opptakskompetansen med sluttkompetansen og finne ut om det er forskjeller i sluttkompetansen ut fra om studentene er tatt opp på grunnlag av en spesifisert yrkeskompetanse, generell studiekompetanse eller realkompetanse. Prøveordningen vil gi flere grupper mulighet til å ta fagskoleutdanning, noe som vil bidra til at flere får reelle muligheter til livslang læring og dermed øke kompetansen i arbeidslivet.

Prøveordningen ble videreført ifm. NOKUTs søknadsfrist 15. september 2012. Ordningen er nærmere omtalt i rundskriv F-01-12 og omfatter i dag fagskoler innenfor fagområdene "kunst, kultur, design og håndverk" og "medier og kommunikasjon". En utvidelse av prøveordningen kan være aktuelt for flere fagområder, jf. bl.a. omtale i Meld. St. 13 (2011-2012) Utdanning for velferd. I første omgang utvides prøveordningen fra og med NOKUTs søknadsfrist 15. februar 2013 med fagområdene "IKT" og "merkantile fag" på de samme premisene som dagens prøveordning. Ytterligere utvidelse av prøveordningen kan bli aktuelt.

De som skal omfattes av prøveordningen, er:

- Nye utdanninger, som eventuelt tidligere har blitt avvist av NOKUT på grunn av opptakskrav på bakgrunn av nye merknader fra 2009 i NOKUT-forskriften. Disse må gjennom en alminnelig godkjenningssprosess hos NOKUT basert på gjeldende regelverk – med unntak av opptakskravene. De aktuelle søkerne må fra før ha NOKUT-godkjente fagskoleutdanninger innenfor de nevnte fagområdene som prøveordningen legger opp til.
- Utdanninger innenfor de aktuelle fagområdene som er godkjent av NOKUT etter 2009 i henhold til NOKUT-forskriften og NOKUTs retningslinjer, og hvor opptaksgrunnlaget utvides til også å gjelde generell studiekompetanse. Disse må gjennom en alminnelig godkjenningssprosess hos NOKUT basert på gjeldende retningslinjer – med unntak av opptakskravene.

For mer informasjon, se Rundskriv F-01-12:

http://www.regjeringen.no/upload/KD/Rundskriv/2012/Rundskriv_F_01_12_Proeveordning_for_fagskoler.pdf

12. Arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Hendelsene 22. juli 2011 og rapporten fra 22. juli-kommisjonen, NOU 2012:14, har aktualisert ansvaret for samfunnssikkerhet og beredskap innenfor de ulike statlige sektorer og nivåer. Det enkelte departement har et overordnet ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap innenfor egen sektor. Dette stiller krav til institusjonenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap innenfor egen organisasjon. Kravene er nærmere presisert i tildelingsbrevene til de statlige institusjonene, i KDs Styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i sektoren av 31. januar 2011 og i forskrift 15. juni 2012 nr. 535 (instruks for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, Justis- og beredskapsdepartementets samordningsrolle, tilsynsfunksjon og sentral krisehåndtering).

De følgende kravene, som pålegges de statlige virksomhetene, kan også være relevante å se hen til for de ikke-statlige fagskolene i sin kriseberedskap.

Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser)

De statlige institusjonene skal utarbeide helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyser, samt delanalyser knyttet til særskilte utfordringer i den enkelte virksomhet. Målet med risiko- og sårbarhetsanalysene er å identifisere uønskede hendelser som kan inntreffe, vurdere risikoen knyttet til hendelsene og utarbeide forebyggende og skadereduserende tiltak.

Kriseplanverk

De statlige institusjonene skal ha et planverk for å håndtere ulike typer kriser. Planverket må være lett tilgjengelig for de ansatte og bør blant annet beskrive ansvarsforhold, organisering og rutiner for varsling, informasjon og håndtering av ulike hendelser. Planverket må jevnlig gjennomgås med tanke på revisjon.

Øvelser

En viktig forutsetning for å lykkes i håndteringen av kriser er at involverte medarbeidere i organisasjonen kjenner kriseplanverket og sin rolle og sine oppgaver i en krisesituasjon. Ved valg av øvelsesscenario bør en ta utgangspunkt i ROS-analyser. Øvelser kan gjennomføres enten som en Table top-øvelse (bordøvelse) eller som en spilløvelse. Mål og hensikt med øvelsen må defineres, og i etterkant bør gjennomføringen evalueres. Evalueringen vil bidra til å avdekke eventuelle forbedringspunkter. Som et minimum bør det planlegges og gjennomføres minst én øvelse per år, men det er ikke nødvendig at hele organisasjonen øves hver gang.

For mer informasjon, se Kunnskapsdepartementets Styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i sektoren av 31. januar 2011:

<http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/StyringsdokumentHele.pdf>.

Tabellvedlegg

Tabell V 1 Offentlige fagskoler fordelt på fylke og fagfelt i 2012. Antall.

Fylke	Hum.es.	Ped	Media	Økadm.	Tek	HS	Primær	SS	Totalt
Aust-Agder	0	0	0	0	1	1	0	0	2
Buskerud	0	0	0	0	1	1	0	0	2
Finnmark	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Hedmark	1	0	0	1	0	0	1	0	3
Hordaland	0	0	0	0	4	2	3	2	11
Møre og Romsdal	0	0	0	0	2	1	0	2	5
Nordland	1	0	1	0	2	1	0	2	7
Nord-Trøndelag	0	0	0	0	3	1	0	1	5
Oppland	0	0	0	1	1	1	0	1	4
Oslo	0	0	0	0	1	1	0	1	3
Rogaland	0	0	0	0	2	2	0	1	5
Sogn og Fjordane	0	0	0	1	2	1	0	1	5
Sør-Trøndelag	0	0	0	1	4	2	0	0	7
Telemark	0	0	0	0	1	1	0	0	2
Troms	0	0	0	0	4	2	0	1	7
Vest-Agder	0	0	0	0	1	1	0	1	3
Vestfold	0	0	0	0	1	2	0	1	4
Østfold	1	0	0	0	1	1	0	0	3
Sum	3	0	1	4	31	21	4	15	79

Merknad: Tabellen viser antall offentlige fagskoler med utdanningstilbud innenfor et bestemt fagfelt fordelt på fylke. Én fagskole kan ha utdanningstilbud innenfor flere fagfelt.

Tabell V 2 Private fagskoler fordelt på fylke og fagfelt i 2012. Antall

Fylke	Hum.es.	Ped	Media	Økadm.	Tek	HS	Primær	SS	Uoppgitt	Totalt
Akershus	4	0	0	1	2	1	0	1	0	9
Buskerud	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Hedmark	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Hordaland	1	0	0	0	1	1	0	1	0	4
Møre og Romsdal	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Oppland	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Oslo	12	1	2	8	6	4	0	5	1	39
Rogaland	1	1	0	1	3	3	0	0	0	9
Sør-Trøndelag	1	1	0	0	1	3	0	1	0	7
Telemark	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Vest-Agder	2	0	1	2	1	1	0	0	0	7
Vestfold	2	0	1	1	2	0	0	3	0	9
Østfold	1	1	0	1	1	2	1	0	0	7
Sum	26	4	4	14	18	17	2	11	1	97

Merknad: Tabellen viser antall private fagskoler med utdanningstilbud innenfor et bestemt fagfelt fordelt på fylke. Én fagskole kan ha utdanningstilbud innenfor flere fagfelt.

Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for fagskolesektoren

Tabell V 3 Utdanningstilbud fordelt på fagfelt og fylke, vår 2012 (Offentlig sektor). Antall.

Fylke	Hum.es.	Ped	Media	Økadm.	Tek	HS	Primær	SS	Totalt
Akershus	0	0	0	1	1	2	0	0	4
Aust-Agder	0	0	0	0	4	1	0	0	5
Buskerud	0	0	0	0	12	2	0	0	14
Finnmark	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Hedmark	3	0	0	1	0	2	2	0	8
Hordaland	0	0	0	0	17	3	3	2	25
Møre og Romsdal	0	0	0	0	10	1	0	2	13
Nordland	1	0	1	0	2	2	0	2	8
Nord-Trøndelag	0	0	0	0	14	3	0	4	21
Oppland	0	0	0	1	19	6	0	2	28
Oslo	0	0	0	0	6	4	0	1	11
Rogaland	0	0	0	0	18	6	0	1	25
Sogn og Fjordane	0	0	0	2	15	2	0	1	20
Sør-Trøndelag	0	0	0	1	22	7	0	1	31
Telemark	0	0	0	0	7	2	0	0	9
Troms	0	0	0	0	7	3	0	1	11
Vest-Agder	0	0	0	0	12	4	0	2	18
Vestfold	0	0	0	0	7	3	0	1	11
Østfold	0	0	0	0	8	5	0	0	13
Sum	4	0	1	6	181	58	5	21	276

Merknad: Tabellen viser antallet utdanningstilbud innenfor et bestemt fagfelt ved offentlige fagskoler fordelt på fylke. Én fagskole kan ha utdanningstilbud innenfor flere fagfelt.

Tabell V 4 Utdanningstilbud fordelt på fagfelt og fylke, høst 2012 (Offentlig sektor). Antall.

Fylke	Hum.es.	Ped	Media	Økadm.	Tek	HS	Primær	SS	Totalt
Akershus	0	0	0	1	1	4	0	0	6
Aust-Agder	0	0	0	0	5	2	0	0	7
Buskerud	0	0	0	0	13	1	0	0	14
Finnmark	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Hedmark	3	0	0	1	0	3	2	0	9
Hordaland	0	0	0	0	18	5	3	2	28
Møre og Romsdal	0	0	0	0	9	1	0	2	12
Nordland	1	0	1	0	2	3	0	2	9
Nord-Trøndelag	0	0	0	0	11	3	0	2	16
Oppland	0	0	0	1	18	5	0	2	26
Oslo	0	0	0	0	6	2	0	1	9
Rogaland	0	0	0	0	16	5	0	1	22
Sogn og Fjordane	0	0	0	1	10	2	0	1	14
Sør-Trøndelag	0	0	0	1	22	2	0	0	25
Telemark	0	0	0	0	8	3	0	0	11
Troms	0	0	0	0	7	3	0	1	11
Vest-Agder	0	0	0	0	12	1	0	2	15
Vestfold	0	0	0	0	7	4	0	1	12
Østfold	1	0	0	0	9	6	0	0	16
Sum	5	0	1	5	174	55	5	18	263

Merknad: Tabellen viser antallet utdanningstilbud innenfor et bestemt fagfelt ved offentlige fagskoler fordelt på fylke. Én fagskole kan ha utdanningstilbud innenfor flere fagfelt.

Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for fagskolesektoren

Tabell V 5 Utdanningstilbud fordelt på fagfelt og fylke, vår 2012 (Privat sektor). Antall.

Fylke	Hum.es.	Ped	Media	Økadm.	Tek	HS	Primær	SS	Totalt
Akershus	5	0	0	8	5	7	0	0	25
Aust-Agder	0	0	0	4	0	0	0	0	4
Buskerud	0	0	0	17	11	17	0	3	48
Hedmark	0	0	0	8	3	2	0	0	13
Hordaland	10	0	7	73	29	3	0	1	123
Møre og Romsdal	1	0	0	8	1	0	0	1	11
Nordland	0	0	0	4	0	1	0	0	5
Nord-Trøndelag	0	0	0	6	0	0	0	0	6
Oppland	2	0	0	0	0	0	7	0	9
Oslo	39	0	9	103	43	8	0	8	210
Rogaland	8	0	6	35	13	17	0	0	79
Sogn og Fjordane	0	0	0	4	0	0	0	0	4
Sør-Trøndelag	9	1	2	73	29	8	0	0	122
Telemark	0	0	0	0	0	7	0	0	7
Troms	0	0	0	4	0	0	0	0	4
Vest-Agder	14	0	10	13	10	1	0	0	48
Vestfold	5	0	2	5	2	3	0	23	40
Østfold	7	1	1	23	13	5	1	3	54
Sum	100	2	37	388	159	79	8	39	812

Merknad: Tabellen viser antallet utdanningstilbud ved private fagskoler innenfor et bestemt fagfelt fordelt på fylke. Én fagskole kan ha utdanningstilbud innenfor flere fagfelt.

Tabell V 6 Utdanningstilbud fordelt på fagfelt og fylke, høst 2012 (Privat sektor). Antall.

Fylke	Hum.es.	Ped	Media	Økadm.	Tek	HS	Primær	SS	Uoppgitt	Totalt
Akershus	5	0	0	7	5	8	0	1	20	46
Aust-Agder	0	0	0	0	0	0	0	0	20	20
Buskerud	0	0	0	13	8	11	0	0	20	52
Finnmark	0	0	0	0	0	0	0	0	20	20
Hedmark	0	0	0	0	3	3	0	0	20	26
Hordaland	11	0	7	7	6	3	0	1	20	55
Møre og Romsdal	1	0	0	4	1	0	0	0	0	6
Nordland	0	0	0	0	0	1	0	0	20	21
Oppland	1	0	0	0	0	1	7	0	0	9
Oslo	35	1	9	40	22	8	0	9	22	146
Rogaland	8	1	6	15	13	18	0	0	20	81
Sør-Trøndelag	11	1	6	5	6	8	0	1	20	58
Telemark	0	0	0	0	0	7	0	0	20	27
Troms	0	0	0	0	0	0	0	0	20	20
Vest-Agder	14	0	10	10	10	2	0	0	0	46
Vestfold	5	0	2	1	2	3	0	20	20	53
Østfold	7	1	1	16	13	7	1	0	0	46
Sum	98	4	41	118	89	80	8	32	262	732

Merknad: Tabellen viser antallet utdanningstilbud ved private fagskoler et innenfor et bestemt fagfelt fordelt på fylke. Én fagskole kan ha utdanningstilbud innenfor flere fagfelt.

Tabell V 7 Studenter fordelt på alder og fagfelt, kvinner i 2012. Antall.

Fagfelt	<18	18-20	21-25	26-30	31-35	36-50	51<	Totalt
Humanistiske og estetiske fag	5	676	871	192	87	94	45	1970
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	0	0	3	3	4	11	2	23
Media fag	0	98	148	20	6	7	0	279
Økonomiske og administrative fag	0	95	288	213	180	325	33	1134
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	0	29	113	79	39	72	3	335
Helse-, sosial- og idrettsfag	1	6	184	217	255	1105	357	2126
Primærnæringsfag	0	10	19	4	4	13	1	51
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	2	75	109	19	9	11	0	225
Uoppgitt fagfelt	0	2	12	9	3	10	1	37
Sum	8	991	1747	756	587	1648	442	6180
Relativ fordeling	0	16	28	12	9	27	7	100

Merknad: Tabellen viser antall distinkte studenter (antall hoder) etter alder og fagfelt.

Tabell V 8 Studenter fordelt på alder og fagfelt, menn i 2012. Antall.

Fagfelt	<18	18-20	21-25	26-30	31-35	36-50	51<	Totalt
Humanistiske og estetiske fag	2	219	395	110	35	52	14	827
Media fag	0	132	193	27	6	4	0	362
Økonomiske og administrative fag	0	23	110	77	68	139	27	444
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	1	456	2232	1313	810	1246	125	6183
Helse-, sosial- og idrettsfag	0	3	36	36	45	130	30	280
Primærnæringsfag	0	3	16	3	1	9	2	34
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	0	174	306	149	67	114	12	822
Uoppgitt fagfelt	5	10	155	190	120	141	13	634
Sum	8	1020	3443	1905	1152	1835	223	9586
Relativ fordeling	0	11	36	20	12	19	2	100

Merknad: Tabellen viser antall distinkte studenter (antall hoder) etter alder og fagfelt.

Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for fagskolesektoren

Tabell V 9 Stedbasert utdanning eller fjern- og nettundervisning i antall utdanningstilbud ved offentlige fagskoler i 2012.

Fylke	Vår		Høst	
	Stedbasert	Fjern- og nettundervisning	Stedbasert	Fjern- og nettundervisning
Akershus	0	4	6	0
Aust-Agder	5	0	7	0
Buskerud	14	0	14	0
Finnmark	1	0	1	0
Hedmark	6	2	9	0
Hordaland	15	10	18	10
Møre og Romsdal	13	0	12	0
Nordland	7	1	8	1
Nord-Trøndelag	10	11	6	10
Oppland	10	18	16	10
Oslo	11	0	9	0
Rogaland	18	7	12	10
Sogn og Fjordane	20	0	14	0
Sør-Trøndelag	28	3	22	3
Telemark	7	2	9	2
Troms	2	9	2	9
Vest-Agder	18	0	15	0
Vestfold	10	1	11	1
Østfold	13	0	15	1
Sum	208	68	206	57

Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for fagskolesektoren

Tabell V 10 Stedbasert utdanning eller fjern- og nettundervisning i antall utdanningstilbud for private fagskoler i 2012.

Fylke	Vår		Høst	
	Stedbasert	Fjern- og nettundervisning	Stedbasert	Fjern- og nettundervisning
Akershus	12	13	32	14
Aust-Agder	4	0	20	0
Buskerud	48	0	52	0
Finnmark	0	0	20	0
Hedmark	13	0	26	0
Hordaland	123	0	55	0
Møre og Romsdal	11	0	6	0
Nordland	5	0	21	0
Nord-Trøndelag	6	0	0	0
Oppland	9	0	9	0
Oslo	189	21	124	22
Rogaland	70	9	72	9
Sogn og Fjordane	4	0	0	0
Sør-Trøndelag	117	5	53	5
Telemark	7	0	27	0
Troms	4	0	20	0
Vest-Agder	24	24	22	24
Vestfold	35	5	48	5
Østfold	54	0	44	2
Sum	735	77	651	81

Tabell V 11 Utdanningstilbud fordelt på utdanningsform og fagfelt, offentlige fagskoler vår/høst 2012.

Antall.

Fagfelt	Vår		Høst	
	Stedbasert	Fjern- og nettundervisning	Stedbasert	Fjern- og nettundervisning
Humanistiske og estetiske fag	4	0	5	0
Media fag	1	0	1	0
Økonomiske og administrative fag	3	3	4	1
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	136	44	127	46
Helse-, sosial- og idrettsfag	41	13	42	7
Primærnæringsfag	3	2	3	2
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	20	1	17	1
Sum	208	63	199	57

Tabell V 12 Utdanningstilbud fordelt på utdanningsform og fagfelt for private fagskoler i 2012. Antall.

Fagfelt	Vår		Høst	
	Stedbasert	Fjern- og nettundervisning	Stedbasert	Fjern- og nettundervisning
Humanistiske og estetiske fag	60	8	55	8
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	1	1	3	1
Media fag	10	7	10	7
Økonomiske og administrative fag	260	19	71	18
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	98	20	47	21
Helse-, sosial- og idrettsfag	53	16	47	19
Primærnæringsfag	8	0	8	0
Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag	26	6	25	7
Uoppgitt fagfelt	0	0	22	0
Sum	516	77	288	81

Litteratur/kilder:

Arnesen, C.Å, L. A. Støren, J. Wiers-Jenssen (2012): *Arbeidssituasjonen og tilfredshet med utdanningen blant ulike grupper av nyutdannede*. NIFU-rapport 39/2012. Oslo.

Caspersen, J. L. A. Støren, E. Waagene (2012): *Fagskoleutdannede – hvem de er og hvor de går*. NIFU-rapport 31/2012. Oslo

Kunnskapsdepartementet: *Tilstandsrapport Høyere utdanning 2012*. Oslo

Kunnskapsdepartementet: *Tilstandsrapport for fagskolesektoren 2011*. Oslo

Meld. St. 13 (2011-2012) *Utdanning for velferd*.

NOU 2012:14 *Rapport fra 22. juli-kommisjonen*.

Næss; T. (2012): *Undersyssetting blant profesjonsutdannede. Situasjonen tre år etter fullført utdanning*. NIFU-rapport 44/2012.

Utgitt av: Kunnskapsdepartementet

Publikasjonen er elektronisk tilgjengelig
på www.regjeringen.no/kd

Publikasjonskode: F-4283 B
Design og illustrasjon: Gjerholm Design/Anne Leela
Trykk: Departementenes servicesenter
01/2013 – opplag 200

